

KIS-569 – Gl. itague

(GP da GC – 22 01 98)

A-zivout Gl. *itague* ez oa ar wezh kentañ ma kejen gant ar ger-mañ, dianav krenn din e ster ha na anavan nemet a-dreuz dit ha geriadurioù Littré ha Robert. Evel-henn 'm eus desket ez oa dianav e orin, nemet e vije bet arveret e galleg a-c'houde an 12. ktvl. *utage*... Didermenadur Littré ha Robert zo, a-getep :

itague /i-ta-gh'/ s. f. Terme de marine. Nom d'un cordage qui porte, à l'une de ses extrémités, un poids qu'il doit hisser, non pas seul, mais à l'aide d'un palan fixé à l'autre de ses extrémités. / Fausse itague, itague supplémentaire pour le combat.

ITAGUE, n. f. (xiie s., *utage* ; étym. inconnue). *Mar.* "Manœuvre souvent en chaîne ou en fil d'acier, fixée par son extrémité à une voile, une vergue qu'elle est destinée à hisser ou à déplacer dans un sens quelconque" (GRUSS).

Mard emañ ar gwir gant *Lexis* meneget gant GE, ha gwirhañval eo evidon en abeg da neuz an 12. ktvl. ha da Sp. *ostaga* ez eus marteze un doare da'z sklerijennañ. Ar rakger hIs. *út-* zo 'er-maez' evel-reizh (damheñvel moarvat evit ar ster ouzh Br. *ez-*) ha hIs. *stag* a vez diskleriet evel-mañ gant Jan De Vries (*Altnord. etym. Wtb.* Leiden² 1962, 541) :

stag n. 'stag, tau', nisl. nnorw. schw. dâ. *stag*. — > frz. *étai*, span. *estay* (Nyrup ANO 1919,27); > air. schott. *stagh* (Craigieb ANF 10, 1894, 27); > IpN. *stakke* (Qvigstad 318). — ai. *stakati* 'stemmt sich', av. *staxta* 'fest, stark', umbr. *stakaz* 'festgestellt'.

Evit gwir, Kluge-Seebold, *Et. Wtb. d. d. Spr.* (Berlin²²1989) 694, a dosta Au. *stag* da krAi. *stach*, hSz. *stæg*, hIs. *stag*, o venegiñ 'Herkunft unklar'. Diouzh e du, Holthausen, *Altengl. et. Lex.* Heidelberg²1963, 315 a skriv :

staeg n. 'Stag, Tau', ne. *stay*, mnd. *stach(g)*, ais. *stag*, zu alem. *stagen* 'steif werden', ais. *staga* 'ausspannen', alem. *stagele* 'Gabelst'*utze', norw. *stagle* 'Pfahl', ais. *stagl* 'Rad' (zum Rädern auf dem Pfahl), zu umbr. *staka-z* 'festgestellt'.

Hervez Pokorny, *Idg. et. Wtb.* 1011 e teufe eus **sta#k-*, **stek-* ‘stehen, stellen; stehend, Ständer = aufrecht Pfahl’ hag e ve ul ledanaat eus **sta#-* [= **steh2-*] ‘stehen’.

Ar pezh a zastuman ac'hann ez eo hIs. *stag* en orin Gl. *étai* ha pa sellan ouzh VALL 274 e lennan ‘[éta] de navire *stae* m.; voile d’— *gouel stae*’. Ne anavan ket gerdarzh Br. *stag* (digendrec'hus eo DEBM a wel Gl. *attacher*) ha marse e c'hallfe bezañ un amprest digant ar yezhoù germanek. Gwell vije ganin avat mont diwar *stae* (o tont eus ar krSz. *stay* kent eget eus ar Gl. *estaie*) hag e rafen gant **ec'hstae* evit treiñ ar ger-mañ.

(GP da GC – 30 01 98)

Sklaeroc'h ar gudenn evidon hiziv an deiz peogwir emañ o paouez prenañ *Nouveau glossaire nautique d'Augustin Jal*, pe, spisoc'h, ar pezh zo deuet er-maez betek bremañ (betek K), embannet gant ar CNRS, 7 levrenn abaoe 1988, dindan renerezh Michel MOLLAT a anavezvez marteze. Kenkas e rafe diouer dit e kasan dit amañ kevret luc'hskeudenn ar pp. 970-971.

Un dra zo da reizhañ ennañ p. 970 : ned eo ket **útstaq* zo da venegiñ, hogen **útstag*. Evit an henc'halleg *utage*, *utange* e vije testeniekaet evit ar wezh kentañ e 1138 e Vie de Saint Gilles hervez A. J. GREIMAS, *Dict. de l'ancien français*, Paris 21992, p. 607. N'onn dare pelec'h aozerion an nevez JAL o deus pesketaet o dave : "*bret. etak, itak*". Gwall faltazius e hañval din. Hervez al “Liste des collaborateurs de la rédaction des articles commençant par les lettres I, J et K”, p. v, e lennan “LAMBERT, P.-Y., *bret.*”.